प्राय: सोधिने प्रश्नहरु

1= **सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रम के हो ?**

सबैलाई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन, स्वास्थ्य सेवा उपयोगका क्रममा अनियोजित □पमा भइरहेको व्यक्तिगत खर्चलाई व्यवस्थित गर्दै उपलब्ध स्रोतको प्रभावकारी, दक्ष तथा जिम्मेवार व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय सामाजिक स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम नेपाल सरकारले संचालन गरेको कार्यक्रम हो । सरकारले
स्वास्थ्य क्षेत्रमा अवलम्बन गरेको त्रिवर्षीय योजना (द्दण्ज्ञण□ज्ञज्ञ–द्दण्ज्ञद्द□द्दण्ज्ञघ) अनूसार राष्ट्रिय स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय सामाजिक स्वास्थ्य बीमा नीति, द्दण्ठज्ञ तथा सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा नियमावली, द्दण्ठज्ञ अनूसार संचालित ५ ।

2= **सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रम कून कून जिल्लामा लागु हूदै५ ?**

नेपाल सरकारले यस कार्यक्रमलाई आर्थिक वर्ष द्दण्ठज्ञ□ठद्द बा६ घ तीन जिल्लामा शूरुवात गरी चरoाव४ रुपमा सबै जिल्लामा लागू गर्ने५ । प्रथम चरoा अन्तरगत यो कार्यक्रम **कैलाली, बाग्लू□ र ईलाम** जिल्लामा शूरु गरिएको ५ ।

3= **सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रम के हो ?**

नागरिकको स्वास्थ्य सेवाको उपचारमा सहयोग पूग्ने गरी स्वास्थ्य संस्थाबा६ प्रदान गरिने सेवा नागरिकको पहूंचमा पूर्‍याउने कार्यक्रम नैस्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रम हो । एक्कासी बिरामी पर्न गै उपचारका क्रममा हूने ञ्लो खर्च धान्न कञिन हूने अवस्थामा उपचार गर्न सहयोग पूग्ने गरी पहिले नै जोखिम व्यवस्थापन गर्ने कार्य स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रम हो । सरकारले विपन्न नागरिकको आर्थिक अवस्थालाई दृष्टिगत गरी योगदान रकममा सहयोग गर्ने भएकोले सामाजिक हिसावले समन्याय हूने हूंदा सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रम भनिएको हो । अफ्र कार्यक्रममा आब४ परिवारले आफूले स्वास्थ्योपचार सेवा उपयोग नगरेमा

सो को बचत रकम ढोल, समाज र देशभित्रकै अर्को नागरिकले उपयोग गर्ने भएकोले समृ४ समाजका लागि नागरिक स्तरबाद समेत सहयोग पुग्ने कार्यक्रम हो । त्यसैले यसमा गरेको लगानी आफू र आफ्नो परिवारको लागि, सो परिवारले प्रयोग नगरे समग्र देशको लागि हूने हूंदा प्रत्येक नागरिकलाई देश निर्माOमा सहभागी भएको गर्व गर्ने अवसर हो ।

५= **सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा विकास समिति कस्तो संस्था हो** ?
नागरिकको स्वास्थ्योपचार सूविधा उपलव्ध गराई वित्तीय जोखिम न्यूनीकरO गर्ने उ२ेश्यका साथ विकास समिति ऐन, द्दण्ञघ अन्तर्गत गठित नेपाल सरकारको एक स्वायत्त सरकारी निकाय हो । यो निकायले नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको निर्देशनमा रहेर कार्यहरु सम्पादन गर्ने जिम्मेवारी पाएको ५ । यस संस्थाको संचालक समितिको अध्यक्षमा नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सचिव रहने व्यवस्था ५ भने कार्यकारी निर्देशकको पदमा नेपाल सरकारबाद नियूक्त पदाधिकारी रहने व्यवस्था ५ ।

६= **नागरिकले कर तिरेका हून्५न् तर सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रमबाद योगदान संकलन किन गर्नू परेको** ?
नागरिकले कर तिर्दा तिर्दे पनि सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रममार्फत योगदान संकलन गर्नू पर्नाको कारO के हो भने हाम्रो कराधार सांइरो भएको, औपचारिक क्षेत्रबाद आउने प्रत्यक्ष कर कम भएको कारOले कर प्रOालीबाद प्राप्त हूने राजस्वले मात्र नागरिकको स्वास्थ्य उपचार सहज बनाउन रकम न्यून भएको ५ । गूOास्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहूंच बृ४ि गर्न, उपचारको क्रममा लाग्ने खर्चबाद संरक्षO गर्न र गरिवी न्यूनीकरOमा सहयोग पूर्‍याई स्वस्थ नागरिक उत्पादनमा योगदान दिन हाल प्रदान गरि आएको भन्दा बâी सेवा उपलव्ध गराउन आवस्यक स्रोत जूदाउने वैकल्पिक माध्यमको रुपमा नागरिकबाद योगदान रकम संकलन गर्न अवधारOा लिएको हो ।

यसमा सरकारबाट प्राप्त अनूदान, सरकारी क्षेत्र तथा औपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत कर्मचारीको पारिश्रमिक करबाट कट्टी हूने योगदान,नागरिकबाट प्राप्त हूने योगदान सबै एउटा कोषमा जम्मा गरिने५ र सोही कोषबाट उपचार गराउंदा लाग्ने खर्च व्यहोर्ने व्यवस्था गरिन्५ । यसका अलावा कोषको रकम बृध्दि गर्न स्थानीय सरकार, गैरसरकारी संस्था, अन्य संघसंस्था, विदेशी सहयोग पनि परिचालन गर्न सकिने५ ।

६= सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रममा सहभागी हूनका लागि के कस्तो योग्यता, तथा योगदान रकम तोकिएको ५ ?

यस कार्यक्रममा सबै उमेर समूहका व्यक्ति सदस्य बन्न पाउने ५न्, यसमा दर्ता तथा नविकर०ाका लागि

- छ जना सम्मको परिवारले वार्षिक रुपमा प्रति परिवार रु. द्दछण्ण□□
- छ जना भन्दा बढी जतिसूकै भए पनि प्रति सदस्य रु. द्धद्दछ□□ का दरले थप तिर्नू पर्ने५ ।

७= सेवा नलिएमा योगदान रकम फिर्ता हून्५ ?

योगदान रकम परिवारका सदस्यहरुको सामूहिक सूरक्षाका लागि भूक्तानी गरिएको हो । तसर्थ, एकपल्ट भूक्तानी गरेको योगदान रकम सेवा नलिएको कार०ा वा अन्य कूनै पनि कार०ाबाट फिर्ता हूदैन ।

८= योगदान रकम कहिले तिर्नू पर्५, किस्तामा तिर्न पाईन्५ की पाईदैन ?

सदस्यता दर्ता हूने समयमा योगदान रकम तिर्नू पर्द५ । अहिले किस्ताबन्दीमा तिर्ने सूविधा ९ैन ।

सदस्यता दर्ता जून सूकै समयमा गर्न सकिन्५ तर सेवा पाउने समय देहाय अनूरुप तोकिएको ५:

- बैशाख, जेठ र असार महिनामा दर्ता हुनेले भदौ १ गते देखि सेवा पाउने
- साउन, भदौ र असोज महिनामा दर्ता हुनेले मंसिर १ गते देखि सेवा पाउने
- कार्तिक, मंसिर, पुस महिनामा दर्ता हुनेले फागुन १ गते देखि सेवा पाउने
- माघ, फागुन, चैत महिनामा दर्ता हुनेले जेठ १ गते देखि सेवा पाउने

९= के सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रम, कार्यक्रम लागु भएको जिल्लाका नागरिकका लागि मात्रै हो ?

यो कार्यक्रममा जिल्लाभित्रका बासिन्दालाई लक्षित गरिएको ५ । तर अन्यत्रबा६ कामको सिलसिलामा अस्थायी रुपले कार्यक्रम लागु भएका जिल्लामा ट महिना भन्दा बº्री अवधी बसोबास गरेका नागरिक पनि कार्यक्रमका लागि सदस्यता लिन पाउने ५न ।

१०= सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रमको सदस्यता कसरी कून कून स्थान बा६ लिन सकिन्५ ?

सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रमको सदस्यता गर्न गांउ तहमा काम गर्ने गरी दर्ता सहयोगी नियूक्त भएका ५न् । उनीहरुले कार्यक्रमको बारेमा जानकारी दिने५न् । निजमार्फत कार्यक्रममा दर्ता हूने व्यवस्था गरिएको ५ । कार्यक्रम बारे थप जानकारी चाहिएमा समितिको जिल्लास्थित कार्यालय, नजिकको स्वास्थ्य संस्थाबा६ पनि जानकारी लिन सकिने५ ।

११= सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रमको सेवा सूविधाको बेनिफि६ प्याकेज के के हो ? के यो प्याकेज परिवारका अन्य सदश्यहरुमा स्थानान्तर० हुन्५ ?

सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रमबा६ प्रत्येक वर्षका लागि देहायको सूविधा पाउने व्यवस्था गरिएको ५:

- सीमाबा६ न३६्ने गरी प्रत्येक प६क बहिरंग सेवा र आकस्मिक सेवाको तोकिएको सूविधा

- प□ाच जनासम्मको परिवारका लागि प्रति परिवार प्रत्येक वर्ष रु. छ्ण,ण्ण्ण।□ को उपचार सहूलियत,
- प□ाच जना भन्दा ब९ी सदस्यका लागि प्रति थप सदस्य रु. ज्ञण,ण्ण्ण दरले अधिकतम

  रु. ज्ञ,ण्ण,ण्ण्ण।□ सम्म उपचार सहूलियत ।

12= **के कार्यक्रमका सदस्य जिल्ला स्तरका स्वास्थ्य संस्थाबा६ अन्य बिशिष्६कृत अस्पतालहरुमा प्रेषित हून्५न?**

स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाबा६ प्राप्त हूने सेवा पर्याप्त नभएको अवस्थामा कार्यक्रममा सूचीकृत भएका विशिष्६ीकृत अस्पताल मध्ये पायक पर्ने नजिकको अस्पतालबा६ सेवा लिन सकिने५ । यसको लागि स्थानीयस्तरका स्वास्थ्य संस्थाको प्रेष०ा सिफारिश अनिवार्य ५ ।

13= **सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रमबा६ उपचार गर्न नसकिने सेवाहरु के के हून ?**

देहाय बमोजिमका सेवाहरु यस कार्यक्रमा समावेश गरिएको ९ैन

(ज्ञ) कस्मे६िक सर्जरी,

(द्द) कार्यक्रममा समावेश भएका बाहेक अन्य सहायक उपकर०ा यन्त्रहरु जस्तै कृत्रिम अंगहरु, वर्षमा एक प६कमा रु. छ्ण्ण भन्दा ब९ी मुल्यका चस्मा (Vision Glass), सून्ने यन्त्र आदि ।

(घ) अनूसूची ज्ञ मा उल्लेख गरिएका बाहेकका दाात उपचार सेवाहरु

(ढ) कृत्रिम गर्भाधानका सेवाहरु, अंग परिवर्तन, लिङ्ग परिवर्तन सम्बन्धी सेवा

(छ) व्यक्तिगत झैझगडाका कार०ा चोटपटक लागी उपचार सेवा

(ट) अल्जमाइर र पर्किन्सन् रोग उपचार सेवा

(ठ) मादक वा लागू पदार्थ सेवनका कार०ाबाट भएको दूईटना सम्बन्धी उपचार

(ड) गर्भपतन सेवा

14= के सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रममा परिवारका सबै सदश्यहरले परिचयपत्र प्राप्त गर्दछन ?

सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रममा आवद्ध भएका परिवारका सबैले सदश्यले परिचय पत्र प्राप्त गर्दछन । र प्रत्येक सदस्यले सेवा लिन जादा आफनो कार्ड लिएर जानू पर्छ ।

15= के चिकित्सक□स्वास्थ्यकर्मीले प्रिस्क्राईब गरेका औषधिहरु प्राथमिक स्वास्थ्य केन्दमा उपलब्ध हुन्छन् ?

स्वास्थ्यसंस्था अनूसार तोकिएको औषधीहरु सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थासंगै उपलव्ध हूने व्यवस्था गरिएको छ ।

16= के एउटा मात्र सदश्यले सम्पूर्०ा परिवारको कार्यक्रमले तोकेको सेवाहरु उपयोग गर्न सक्छ ?

सक्दछ । उक्त परिवारका लागि तोकिएको सेवा सूविधाको उच्चतम सिमा भित्र रहेर मात्र सेवा उपभोग गर्न पाईन्छ । तर एक वर्षका लागि आफ्नो परिवारका सदस्यहरुको स्वास्थ्योपचार अवस्थालाई पनि आकलन गरी स्वास्थ्य सेवा लिन प्रोत्साहित गर्ने नीति रहेको छ ।

17= **के सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रमको सदश्यता नविकर०ा गर्न अनिवार्य ५ ?**

अनिवार्य ५ । कार्यक्रमलाई आर्थिक रुपमा दिगोपन दिई संचालन गरी आम जनताको स्वास्थ्य सेवामा पहू□चको सूनिश्चित गर्न कार्यक्रमका लागि सदश्यता नविकर०ा गर्न अनिवार्य ५ । यो नागरिकको प्रथम दायित्व र कर्तव्य हो ।

18= **के सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रमको सदश्यता नविकर०ा गर्न अनिवार्य ५ ?**

यस कार्यक्रममा आव४ कूनै पनि सदस्यले हरेक वर्ष सदस्यता अवधी समाप्त हूनू ज्ञ महिना अगावै निवेदन दिई सदस्यता नविकर०ा गर्नू पर्द५ । म्याद भित्रै सदस्यता नवीकर०ा नगरेमा सेवा स्थगित हून्५ ।

19= **यदी सदस्यले उपचार गर्न आउदा परिचय पत्र बिर्सिएमा अथवा नल्याएमा के हुन्५ ?**

उपचार गर्न आंउदा साथमा परिचय पत्र हून अनिवार्य गरिएको ५ । तर कूनै कार०ावश परिचय पत्र ल्याउन नसकेको अवस्थामा कार्यक्रमको सहयोग कक्षमा गै सम्पर्क गरी उपचारलाई निरन्तरता दिन सकिने५ । परिचय पत्र नष्द भएमा, च्यातिएमा वा हराएमा भने रु. द्दण□ तिरी पून: लिनू पर्ने५ ।

20= **विपन्न परिवारलाई यस कार्यक्रममा कसरी समावेश गर्न सकिन्५ ?**

विपन्न नागरिकको लागि सहकारी तथा गरिवी निवार०ा मन्त्रालयको गरिवीको परिचय पत्र भए सोही आधारमा र त्यस्तो परिचय पत्र नभएका जिल्लामा समितिले निर्धार०ा गरेको आधारमा न्यून आय भएका परिवारलाई योगदानमा तोके बमोजिमको ५ू६ दिने व्यवस्था गरिएको ५ ।

21= **कुनै बिमित सदस्य कार्यक्रम लागू नभएको जिल्लामा भएको बेलामा बिरामी पर्‍यो भने कार्यक्रमको सेवाहरु कसरी लिन सक्द५ ?**

सदस्यले अन्य जिल्लामा बिरामी परेको अवस्थामा कार्यक्रमका लागि सूचिकृत नजिकको स्वास्थ्य संस्थाबा६ आकस्मिक अवस्थामा सेवा लिन पाउने व्यवस्था गरिएको ५ । देशभर कार्यक्रम विस्तार नभएको अवस्थामा भने केही क७िनाई पर्न सक्५ ।

22= **के यस कार्यक्रममका लागि तोकिएका औषधिहरु अन्यत्र बा६ खरिद गरी पुर्न:भूक्तानीका लागि सोधभर्ना लिन सकिन्५ ?**

सकिदैन । हाललाई कार्यक्रमको सूचीभित्र परेका औषधीहरु सूचिकृत अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रसंग रहेको औषधी पसलबा६ लिनू पर्ने५ । बाहिरबा६ खरीद गरी सोधभर्ना गर्न सकिदैन ।

23= **म मात्र कार्यक्रममा सहभागी हून्५ू भन्दा पाउने की नपाउने ?**

यो पारिवारिक स्वास्थ्य सूरक्षासंग जोडिएको विषय भएकाले यसमा परिवारको एक जना मात्र व्यक्ति कार्यक्रमको सदश्य बन्न सक्दैन । सबै परिवार कार्यक्रमको सदस्य बन्दा जोखिमको आदान प्रदान तथा कार्यक्रमलाई दिगो रुपमा संचालन गर्न सकिने भएकोले यो व्यवस्था गरिएको हो ।

24= **परिवारको कूनै सदश्य बिदेशमा कामका लागि गएको ५ भने उसलाई कार्यक्रमा समे६्ने कि नसमे६्ने ? बिदेशमा रहेको बिमित सदश्यले कसरी सेवा प्राप्त गर्ने ?**

अहिलेलाई विदेशमा भएको व्यक्तिको विदेशमा उपचार गर्ने व्यवस्था गरिएको ५ैन । तर सदस्य नेपालमा आएको अवस्थामा भने उपचार पाउने व्यवस्था ५ ।

25= **के सामाजिक स्वास्थ्य सूरक्षा कार्यक्रमका सेवाहरु निजी अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पनि पाउन सकिन्५ ?**

यस वर्ष यो व्यवस्था ५ैन । सरकारी वाहेक अन्य शिक्ष०ा अस्पताल, निजी, सामूदायिक, गैरसरकारी वा सहकारी अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थालाई सुचीकृत गरी त्यस्ता स्वास्थ्य संस्थाहरुबा६ पनि सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था यथाशीघ्र मिलाउने सोच रहेको ५ ।